Zehn Jahre Ungarischer Asphalt / STRABAG-Malerpreis

Als mich 1997 Sándor Pinczehelyi im Auftrag des Vorstandes der Magyar Aszfalt Kft. („Ungarischer Asphalt GmbH") darauf ansprach, mit Márta Kovalovszky und Lóránd Hegyi in der Jury des nach dem Modell der österreichischen Mutterfirma organisierten Preises für Malerei tätig zu werden, sagte ich zu, weil dies die erste großzügige Initiative aus der geschäftlichen Sphäre war, die junge ungarische Künstler unterstützen und Talente aufspüren wollte. Bis in Österreich im Wettbewerb neben der Malerei auch die Zeichnung eine Rolle spielt, beschränkt sich die Ausschreibung in Ungarn auf Techniken der Malerei.

NÉRAY Katalin (2004)

Die Ausstellung der Preisträger erfolgt seit 1997 jedes Jahr im Museum Ludwig.

Der Ungarischer Asphalt- und später STRABAG-Malerpreis erschien auf der Bühne des ungarischen Kunstlebens in einem Moment, als die in den 80er Jahren als „neue Malerei" bezeichnete Bewegung bereits weltweit abklang und die sich neuer Medien bedienenden Kunstgattungen, die Fotografie, der Film, das Video, die komplexe Installation, erneut in den Vordergrund traten. Gleichzeitig erschien eine neue Generation von Malern mit dem Anspruch, die Malerei als Medium in der veränderten Situation einer Prüfung zu unterziehen. Die Naturlandschaft als Referenz wurde bereits in der abstrakten Malerei Anfang des 20. Jahrhunderts in den Hintergrund gedrängt, zum Thema der verschiedenen Kunstbewegungen des 20. Jahrhunderts wurde statt des Außenbildes das innere Bild, die innere Vision.

Auch in der Geschichte des STRABAG-Preises für Malerei kann man den Spuren jenes Paradigmawechsels folgen, der sich in den 90er Jahren in der ungarischen Malerei vollzogen hat.

Peter Weibel organisierte eine ganze Ausstellung zu einer neuartigen Bildinterpretation, die auf der Erkenntnis basiert, dass sich hinter jedem Bild ein anderes Bild verbirgt, dass sich also infolge der Massenkommunikation unsere Beziehung zur Bilderschaffung und Bildinterpretation verändert hat. Der Raum eines Bildes hat sich verwandelt, hat sich erweitert, das Bild erscheint durch das Filter der neuen Medien und der Technologie. Der gesellschaftliche Kontext und Konsenz in Bezug auf die Malerei bestimmt unsere Visualität: Der durch Peter Weibel eingeführte Begriff „pittura/immedia" ist „der Ausdruck des absoluten Genusses malerischer Überreste, der der Medialisierung Widerstand leistet". (Peter Weibel: Pittura/ Immedia. Kiállítási katalógus, Műcsarnok 1995).

Wenn man seinen Blick über die Ausstellungsernte der zehn Jahre und über die Liste der Preisträger streifen lässt, sieht man ein imposantes Verzeichnis von Namen junger Maler.

Der Preis hat sich bereits seit den ersten Jahren einen Rang errungen, die Fachleute und der Kunsthandel beachtet die „STRABAG-Stars". Das Bild ist trotz der Gebundenheit der Gattung außerordentlich abwechslungsreich: Die Skala reicht vom minimalistischen Monochrom bis zur schwelgenden Figurativität, vom Geometrischen bis zum Hyperrealistischen.

Wir hoffen, dass diese Jubiläumsausstellung nicht nur eine Bilanz zieht, sondern auch eine positive Rückmeldung auf die Bestrebungen der Preisstifter darstellt.

Katalin NÉRAY

A Magyar Aszfalt / STRABAG Festészeti Díj tíz éve

Amikor 1997-ben a Magyar Aszfalt Kft. vezetőinek megbízásából Pinczehelyi Sándor megkeresett azzal, hogy Kovalovszky Márta és Hegyi Lóránd társaságában vegyek részt a cég osztrák anyavállalatának mintájára szervezett festészeti pályázat zsűrijében, igent mondtam, mert ez volt az első olyan nagyvonalú kezdeményezés az üzleti szférából, amely a fiatal magyar művészek támogatására, a tehetségek felkutatására szerveződött. Míg Ausztriában a festészet mellett a rajz is szerepel a versenyben, addig Magyarországon a festészeti eljárásokra korlátozódik a pályázat.

A díjazottak kiállítására a Ludwig Múzeumban került sor, mint 1997 óta minden esztendőben.

KOVALOVSZKY Márta, NÉRAY Katalin, HEGYI Lóránd (2004)

A Magyar Aszfalt majd STRABAG Festészeti Díj egy olyan pillanatban jelent meg a magyar művészeti élet színterén, amikor a nyolcvanas évek „új festészet"-nek titulált mozgalma már világszerte lecsengett, és ismét előtérbe kerültek az új médiumokat használó műfajok, a fotográfia, a film, a videó, a komplex installáció. Ezzel egyidejűleg megjelent az új generációhoz tartozó festők csapata is azzal az igénnyel, hogy vizsgálat alá vegyék a festészetet, mint médiumot a megváltozott helyzetben. A természeti látványnak mint referenciának a háttérbe szorulása már a 20. század elejének absztrakt festészetében megjelent, a külső látvány helyét elfoglaló belső látvány/látomás témát szolgáltatott a 20. század különféle művészeti mozgalmainak.

A STRABAG Festészeti Díj történetében is nyomon követhető az a paradigmaváltás, amely a magyar festészetben a kilencvenes években végbe ment.

Peter Weibel egész kiállítást szervezett a kép újfajta értelmezésére, arra a felsimerésre alapozva, hogy minden kép mögött van egy másik kép, azaz a tömegkommunikáció hatására megváltozott a képalkotáshoz és képértelmezéshez való viszonyunk. A festmény tere átalakult, kitágult, a kép az új médiumok, a technológia szűrőjén áteresztve jelenik meg. A festészetre vonatkozó társadalmi konszenzus és kontextus meghatározza vizualitásunkat: a Peter Weibel által bevezetett fogalom, a pittura/immedia olyan „festői maradványok abszolút élvezésének kifejeződése, amely ellenáll a medializálásnak". (Peter Weibel: Pittura/Immedia. Kiállítási katalógus, Műcsarnok 1995).

Végigtekintve a tíz év kiállítási termésén, a díjazottak listáján, a fiatal festők impozáns névsora kerekedik ki.

A díjnak már az első évek óta rangja van, a „STRABAG-sztárokat" figyeli a szakma és a műkereskedelem. A műfaji megkötöttség ellenére rendkívül változatos a kép: a minimalista monokrómtól a tobzódó figuratívitásig, a geometrikustól a hiperrealistáig széles a skála.

Ez a jubileumi kiállítás – reményeink szerint – nem csupán számvetés, hanem az alapítók törekvéseinek pozitív visszaigazolása is.

NÉRAY Katalin